

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystrické a soudců
Lubomíra Majerčíka a Mariana Kokeše v právní věci

žalobkyně: **ARMEX ENERGY a.s.**, IČ: 272 66 141
sídlem Folknářská 1246/21, 405 02 Děčín
zastoupena JUDr. Petrem Michalem, Ph.D., advokátem
sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 00 Praha

proti
žalovanému: **Energetický regulační úřad**
sídlem Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí Rady Energetického regulačního úřadu ze dne 9. 1. 2024, č. j.
14387-28/2022-ERU,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Věc se týká uložení pokuty Energetickým regulačním úřadem podnikatelce, která se porušením zákazu používání nekalých obchodních praktik dopustila přestupku. Předmětem posouzení je soulad uložené pokuty s obecnými zásadami pro ukládání správních trestů.

Řešena je také právní otázka, zda energetická krize v roce 2021, jejímž projevem byl prudký růst cen energií, byla v této souvislosti významnou nebo polehčující okolností.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správního orgánu

2. V roce 2022 zahájil Energetický regulační úřad se žalobkyní společné správní řízení ve věci možného spáchání přestupků podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).
3. Dne 25. 4. 2023 zamítl žalovaný usnesením žádost žalobkyně o nařízení ústního jednání, jelikož neshledal, že by nařízení ústního jednání bylo nezbytné pro uplatnění práv účastníka řízení (§ 80 odst. 2 zákona č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, dále „zákon o odpovědnosti za přestupky“).
4. Dne 16. 5. 2023 rozhodl žalovaný (dále „prvostupňové rozhodnutí“), že žalobkyně je vinná ze spáchání přestupků podle zákona o ochraně spotřebitele a energetického zákona. Konkrétně měla užít nekalou obchodní praktiku v rozporu s § 4 odst. 4 ve spojení s § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele (výrok I.), agresivní obchodní praktiku v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele a § 4 odst. 3 věty druhé téhož zákona ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 k témuž zákonu (výrok II.), porušit § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona (výrok III.-XIV.), porušit § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona (výrok XV.-XVII.).
5. Za spáchání těchto přestupků (ve vícečinném souběhu nestejnorodém) jí žalovaný uložil úhrnnou pokutu ve výši 4 830 000 Kč a úhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Rozklad proti usnesení o zamítnutí žádosti o nařízení ústního jednání označil správní orgán za nedůvodný. Proti všem výrokům prvostupňového rozhodnutí podala žalobkyně rozklad.
6. Dne 3. 11. 2023 dal správní orgán žalobkyni možnost vyjádřit se v řízení o rozkladu ve smyslu § 36 odst. 1 až 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Upozornil, že v prvostupňovém rozhodnutí bylo jednání žalobkyně právně kvalifikováno podle generální skutkové podstaty nekalé obchodní praktiky ve smyslu § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Odvolací orgán tímto žalobkyni upozornil (zvýraznění ponecháno):

„...na svůj **možný odlišný právní náhled na věc**, když přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se dopustí též ten, kdo užije nekalou obchodní praktiku v rozporu s § 4 odst. 4 ve spojení s § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele vymezujícího klamavé konání, se *„Obchodní praktika považuje za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.“* Odvolací orgán v této souvislosti zvažuje změnu výroku I. napadeného rozhodnutí, a to změnou právní kvalifikace jednání účastníka řízení na klamavé konání podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele...“

Odvolací správní orgán dále žalobkyni sdělil, že zvažuje zaujmout jiný právní názor ohledně právní kvalifikace obchodní praktiky ve výroku I. napadeného rozhodnutí a změnu výroku. Proto poskytl žalobkyni možnost vyjádřit stanovisko k předmětu řízení, případně vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, zejména ve vztahu k naznačené možné změně právního názoru, a to ve lhůtě deseti pracovních dnů ode dne doručení přípisu.

7. Dne 20. 11. 2023 zaslala žalobkyně žalovanému vyjádření ke změně právní kvalifikace a dalším právním otázkám. Současně uvedla, že postupem správního orgánu jí nebylo

umožněno plnohodnotné právo na obhajobu, v důsledku čehož došlo k porušení práva na spravedlivý proces.

8. Dne 9. 1. 2024 rozhodla Rada Energetického úřadu (dále „Rada ERÚ“) napadeným rozhodnutím tak, že:

- výrokem I. **zamítla** rozklad žalobkyně proti usnesení ze dne 25. 4. 2023 a toto usnesení **potvrdila**,

- výrokem II. prvostupňové rozhodnutí **změnila** ve výroku I. tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

„Účastník řízení se uznává vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 55 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5 odst. 1 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku..., čímž účastník řízení, ačkoli si musel být vědom, že k takové jednostranné změně v obsahu závazku není oprávněn, aktivním konáním nepravdivě informoval spotřebitele o existenci svého práva přistoupit k popsané jednostranné změně obsahu závazku a ve spojitosti s tím rovněž učinil sdělení, že spotřebitelé mohou buď tuto jednostrannou změnu obsahu závazku spočívající zejména ve změně ceny na cenu odvozenou od výsledku obchodování na velkoobchodních energetických trzích akceptovat, anebo při nesouhlasu s touto změnou mohou přistoupit ke změně smlouvy (sjednaného produktu) či k ukončení závazkového vztahu s účastníkem řízení, přičemž tyto informace byly způsobilé vést spotřebitele k rozhodnutí, které by jinak neučinili, neboť měli sjednány smlouvy s pevnou, potažmo v daném období neměnnou cenou, a proto změnu závazků nemuseli akceptovat.“

- výrokem III. prvostupňové rozhodnutí **zrušila** ve výroku II. bodech ii) a iii) a řízení v této části **zastavila**,

- výrokem IV. prvostupňové rozhodnutí **změnila** ve výroku XVIII. tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

„Podle § 91 odst. 15 písm. b) energetického zákona ve znění účinném do 9. srpna 2022 se účastníkovi řízení za spáchání výše uvedených přestupků ukládá úhrnná pokuta ve výši 4 746 000 Kč (slovy: čtyři miliony sedm set čtyřicet šest tisíc korun českých), která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 11723.“

- výrokem V. **zamítla** rozklad žalobkyně proti bodům i), iv) a v) výroku II., výrokům III. až XVII. a výroku XIX. prvostupňového rozhodnutí a toto rozhodnutí v této části **potvrdila**.

9. Soud k tomu dodává, že pro řízení o žalobě je podstatné, že výrok II. napadeného rozhodnutí odráží změnu právní kvalifikace. Prvostupňové rozhodnutí výrokem I. uznalo žalobkyni vinnou ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustila tím, že jako prodávající 55 dílčími útoky užila nekalou obchodní praktiku v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 4 odst. 1 věty první téhož zákona. Rada ERÚ naopak dospěla k závěru, že žalobkyně se dopustila pokračujícího přestupku tím, že jako prodávající 55 dílčími útoky užila nekalou obchodní praktiku v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5 odst. 1 téhož zákona. Napadeným rozhodnutím také přistoupila Rada ERÚ ke snížení pokuty na částku ve výši 4 746 000 Kč.

II. Shrnutí argumentů účastníků řízení

10. Žalobkyně požaduje, aby soud zrušil napadené rozhodnutí ve výroku I., II., IV. a V. a věc vrátil správnímu orgánu k dalšímu řízení. In eventum, aby změnil napadené rozhodnutí ve výroku IV. a upustil od potrestání, resp. pokutu snížil.
11. Žalobu lze rámcově rozdělit do čtyř částí – žalobkyně brojí proti průběhu správního řízení, proti výchozímu náhledu žalovaného na vliv energetické krize na podnikání žalobkyně, dále zpochybňuje hmotněprávní hodnocení jednání žalobkyně a současně brojí proti výši uložené pokuty.
12. Žalovaný reagoval na jednotlivé žalobní body a následně žalobkyně zaslala několik doplnění žaloby. Vzhledem k tomu, že argumentace obou stran je po všech stránkách komplexní, soud ji podrobně rozvede k jednotlivým žalobním bodům.
13. Na tomto místě předeseílá, že správní soudy se již měly příležitostí věnovat rozhodnutím žalovaného o přestupcích v souvislosti s energetickou krizí a navazujícím žalobám podnikatelů na trhu s energiemi. Při řešení obdobných právních otázek tudíž tam, kde pro to jsou podmínky, odkáže soud na závěry zamítavého rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 10. 2024, č. j. 62 A 12/2024-172 (dále „rozsudek KS ve věci TGC Energie“), a navazujícího zamítavého rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2026, č. j. 4 As 242/2024-65 (dále „rozsudek NSS ve věci TGC Energie“).
14. Tímto konstatováním současně soud reaguje na námitku žalobkyně, že byla exemplárně potrestána, ač stejný způsobem jako ona reagovali i další podnikatelé na energetickou krizi. Není to pravda. Z výše citovaného soudního řízení lze seznat, že žalovaný zahájil více přestupkových řízení v souvislosti s podnikáním za energetické krize. Ostatně sama žalobkyně na některá z nich ve svých vyjádřeních poukazovala (bod 88 níže).

III. Ústní jednání konané dne 25. 2. 2026

15. Ve věci proběhlo dne 25. 2. 2026 na žádost žalobkyně ústní jednání podle § 49 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“).
16. Žalobkyně setrvala na argumentech předestřených v žalobě a jejích doplněních. Žalovaný odkázal na napadené rozhodnutí a zasláná vyjádření a rovněž setrval na svém stanovisku. Poukázal přitom na nový judikatorní vývoj ve věci TGC Energie.
17. K dokazování soud uvedl, že řada důkazních návrhů je již obsažena ve správním spise. Dále soud odmítl provést důkaz články ze zpravodajství o dopadech energetické krize, považoval je za nadbytečné, neboť ani žalovaný správní orgán nezpochybňoval mimořádnost této krize. Na druhou stranu soud konstatoval obsah materiálu předloženého žalobkyní - Odborné posouzení: Energetická krize 2021-2022 a její predikovatelnost, CETA-Centrum ekonomických a tržních analýz, z. ú., A. Rod, L. Řezníček, prosinec 2024. Jejím závěrem je (str. 62), že proběhlou energetickou krizí nebylo možné předvídat. Během energetické krize dosahovala volatilita až 350 % na trhu se zemním plynem a 200 % na trhu s elektrickou energií. Uvedené hodnoty jsou z historického hlediska bezprecedentní a přispěly k tomu, že tržní cenový mechanismus nefungoval efektivně (str. 34).
18. Soud dále stručně konstatoval obsah Zprávy nezávislého auditora o ověření účetní závěrky k 31. 12. 2021 společnosti ARMEX ENERGY a. s., navržené žalobkyní. Byla vyhotovena auditorem Ing. P. D., MBA, s datem 8. 7. 2022. Soud poukázal na skutečnost, že podle

výroční zprávy, za účetní období 2021, jež je součástí této zprávy, dodávala žalobkyně elektrickou energii a zemní plyn skoro 60 000 zákazníkům. V té souvislosti se soud zeptal na účel postihovaného jednání žalobkyně ve vztahu k několika desítkám spotřebitelů ve světle téměř 60 000 zákazníkům v jejím portfoliu. Žalobkyně sdělila, že je proti ní žalovaným vedeno další řízení týkající se další skupiny zákazníků. V té době však neviděla jiný způsob, jak reagovat, a byla přesvědčena že jedná poprávu. Využívala pouze možnosti, které jí dávaly obchodní podmínky, aby předcházela škodě na straně své i zákazníků, aby nemuseli být přesunuti do režimu dodavatele poslední instance. Žalovaný k tomu dodal, že pro svůj postup neměla žádný právní základ.

19. Závěrem soud konstatoval stručně obsah Směrnice Compliance Program Armex Energy ze dne 1. 12. 2024 a Etického kodexu Armex Energy. Žalobkyně chtěla těmito listinami demonstrovat, že se snaží do budoucna předcházet pochybením v podobě např. pozdního vyúčtování či administrativních chyb. Žalovaný dodal, že tento postup vítá, jedná se však o aktuální stav beze vztahu k již spáchaným projednávaným přestupkům.

IV. Posouzení věci

20. Krajský soud na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkumu rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.

IV. 1 Právní rámec

21. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, stanoví:

§ 4 Nekalá obchodní praktika

(1) Obchodní praktika je nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě. Je-li obchodní praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny.

(2) Obchodní praktika, která může podstatně narušit ekonomické chování určité jednoznačně vymežitelné skupiny spotřebitelů, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti, věku nebo důvěřivosti zvláště zranitelní takovou praktikou nebo výrobkem nebo službou, a to způsobem, který prodávající může rozumně očekávat, se hodnotí z hlediska průměrného člena této skupiny; tím nejsou dotčeny běžné a oprávněné reklamní praktiky zveličených prohlášení nebo prohlášení, která nejsou míněna doslovně.

(3) Nekalou obchodní praktikou se rozumí zejména klamavé konání podle § 5 nebo klamavé opomenutí podle § 5a a agresivní obchodní praktika podle § 5b. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.

(4) Užívání nekalé obchodní praktiky před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí se zakazuje.

§ 5 Klamavá konání

(1) Obchodní praktika se považuje za klamavou, pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.

§ 24

(1) Výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel se dopustí přestupku tím, že

a) poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik,

Příloha č. 1 k zákonu č. 634/1992 Sb.

Klamavé obchodní praktiky

Obchodní praktiky jsou vždy považovány za klamavé, pokud prodávající

f) nepravdivě uvádí, že výrobek nebo služba budou nabízeny pouze po omezenou dobu nebo že budou nabízeny pouze po omezenou dobu za určitých podmínek s cílem přimět spotřebitele k okamžitému rozhodnutí, aniž by mu poskytl přiměřenou lhůtu potřebnou k informovanému rozhodnutí,

22. Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), stanoví:

§ 30 Obchodník s elektřinou

(2) Obchodník s elektřinou je povinen

d) dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb...,

§ 61 Obchodník s plynem

(2) Obchodník s plynem je povinen

h) dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb...,

§ 91 Přestupky držitele licence

(5) Držitel licence na obchod s elektřinou se dopustí přestupku tím, že

d) poruší některou z povinností uvedených v § 12c odst. 2 nebo § 30 odst. 2,

(11) Držitel licence na obchod s plynem se dopustí přestupku tím, že

d) poruší některou z povinností uvedených v § 12c odst. 2 nebo § 61 odst. 2,

23. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, stanoví:

§ 21 Zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek

(1) Právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila.

24. Soudní dvůr Evropské unie (dále „SD EU“) ve věci C-175/22 ze dne 9. 11. 2023, v řízení o předběžné otázce v trestním řízení BK (dále „věc C-175/22“), odpověděl Specializovanému trestnímu soudu mj.:

1) Článek 6 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní judikatuře, která soudu meritorně rozhodujícímu v trestní věci umožňuje provést jinou právní kvalifikaci předmětných skutků, než jakou původně provedlo státní zastupitelství, aniž je obviněný o zamýšlené nové kvalifikaci informován včas a za takových podmínek, aby si mohl účinně připravit obhajobu, a není mu tudíž umožněno konkrétně a účinně uplatnit ve vztahu k této nové kvalifikaci právo na obhajobu. V této souvislosti není nikterak relevantní, že uvedená kvalifikace nemůže vést k uložení přísnějšího trestu, než jaký hrozí za trestný čin, ze kterého byla dotyčná osoba původně obviněna.

25. Mezi účastníky řízení nejsou sporné skutkové okolnosti věci. Těžištěm hodnocení je proto právní otázka dopadu energetické krize na podnikání žalobkyně a procesní a hmotněprávní posouzení její přestupkové odpovědnosti.

IV. 2. A Procesní výhrady

26. Žalobkyně je přesvědčena, že **změna právní kvalifikace** jejího jednání mohla být provedena již v řízení, které předcházelo vydání prvostupňového rozhodnutí. Skutečnost, že tak žalovaný neučinil, přičemž změna právní kvalifikace je zvažována poprvé až v průběhu řízení o rozkladu, navíc za situace, kdy žalovaný i Rada ERÚ bezdůvodně odmítnou, resp. nepřipustí ústní jednání, považuje žalobkyně za zásah do svého práva na procesní obranu, čímž došlo k porušení jejího práva na spravedlivý proces. Nebyla jí totiž dána adekvátní možnost bránit svá práva a předkládat tvrzení a důkazy na svou obranu. Za daných okolností měla být věc vrácena zpět k dalšímu řízení, a to za účelem možnosti uplatnění nových tvrzení a nových důkazů na obranu účastníka řízení. Desetidenní lhůta k přípravě reakce nebyla dostačující. Změna právní kvalifikace mohla mít dopad i na ukládání trestu. Pakliže je správní praxe žalovaného při ukládání pokut za porušení § 5, § 5a, § 5b zákona o ochraně spotřebitele odlišná, již tato samotná skutečnost odůvodňuje požadavek na přesnou právní kvalifikaci již v rámci prvostupňového řízení, a to mj. s ohledem na zásadu legitimního očekávání.
27. V doplnění žaloby se žalobkyně opřela o rozsudek SD EU ve věci C-175/22, týkající se výkladu čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení. Dodala k tomu, že možnost vyjádřit se jí byla dána s odkazem na § 36 odst. 1 správního řádu, což je běžný procesní postup v každém správním řízení, nikoli reflexe změny právní kvalifikace. Adekvátním postupem by bylo žalobkyni opakovaně navrhované ústní jednání nebo co nejdřívejší informování o těchto úvahách. Ani k jednomu však nedošlo. Samotná skutečnost, že žalobkyně využila možnost se vyjádřit ke změně právní kvalifikace, nemůže bez dalšího znamenat, že jsou její námitky k porušení práva na spravedlivý proces nedůvodné.
28. Žalovaný připomíná, že žalobkyni byla dána možnost vyjádřit se ke zvažované změně právní kvalifikace, na což žalobkyně také svým podáním reagovala. Nijak přitom neupřesnila, z jakého důvodu nebyl tento poskytnutý prostor dostatečný. I kdyby však považovala lhůtu za nedostatečnou pro hájení svých práv, mohla požádat o prodloužení lhůty k vyjádření se, což ovšem neučinila. Jak dále vyplývá z napadeného rozhodnutí, Rada ERÚ nepřistoupila k provedení žádných nových důkazů. Z toho důvodu není zřejmé, jak mohlo být porušeno právo žalobkyně na spravedlivý proces. Stejně tak žalovaný nerozumí, jakým jiným formálním způsobem jí měla být dána možnost se vyjádřit.
29. Zdejší soud k tomu připomíná, že podle judikatury správních soudů lze právní kvalifikaci skutku v průběhu správního řízení měnit, vychází-li nová právní kvalifikace z téhož jednání, pro něž bylo řízení původně zahájeno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2011, č. j. 1 As 110/2011-74). Je pak především nutno trvat na požadavku, aby stíhaná osoba byla se změnou právního hodnocení věci seznámena a byl jí dán dostatečný prostor přizpůsobit této skutečnosti její obhajobu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2018, č. j. 6 As 286/2018-34, č. 3837/2019 Sb. NSS, rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 8. 2023, č. j. 43 A 3/2023-39).

30. Soud na základě skutkových okolností dospěl k závěru, že žalovaný dodržel požadavky na něj v této souvislosti kladené. Rada ERÚ přistoupila ke změně právní kvalifikace, a to tak, že v jednání žalobkyně shledala naplnění skutkové podstaty nekalé obchodní praktiky spočívající v klamavém konání podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele místo nekalé obchodní praktiky podle generální klauzule podle § 4 odst. 1 téhož zákona. Před tím však žalovaný podrobně informoval žalobkyni o možné změně svého právního náhledu na věc přípisem ze dne 3. 11. 2023 (bod 6 výše). K případnému vyjádření jí dal lhůtu deseti pracovních dnů od doručení tohoto přípisu, čehož žalobkyně využila a nepožádala o prodloužení lhůty.
31. Správní orgán přitom avizoval zvažování změny kvalifikace z generální skutkové podstaty nekalé obchodní praktiky ve smyslu § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele na speciálně definované klamavé konání dle § 5 odst. 1 téhož zákona. Za nekalou obchodní praktiku se přitom považuje zejména klamavé konání podle § 5 zákona, což výslovně stanoví § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele. Ze strany odvolacího orgánu tedy došlo ke změně kvalifikace na úzeji vymezenou skutkovou podstatu, čehož se nakonec i napadené rozhodnutí drželo. Změně právní kvalifikace nijak nebrání skutečnost, že žalovaný mohl mít již v řízení vedoucím k vydání prvostupňového rozhodnutí dostatečné spektrum informací a podkladů pro tuto právní úvahu. Judikatura správních soudů dochází k závěru, že správní orgán nemá povinnost ve vztahu k právní kvalifikaci řízení zastavovat, resp. oznamovat zahájení nového řízení. Takový postup vyžaduje pouze změna skutku, resp. zjištění a posouzení nového skutku (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 8. 2023, č. j. 43 A 3/2023-39). Rada ERÚ nicméně vycházela ze stejných skutků. Stejně tak judikatura nevyžaduje zahajovat nové řízení s ohledem na teoretickou možnost diferenciaci správní praxe při ukládání pokut podle speciální skutkové podstaty ve srovnání s generální skutkovou podstatou. Pro správní orgán bylo nicméně určující, že horní hranici pokuty odvozuje od § 91 energetického zákona, nikoliv podle zákona o ochraně spotřebitele.
32. Stejně tak nečiní nijak vadným ani formální postup Rady ERÚ, který informoval žalobkyni o zvažované změně právní kvalifikace na půdorysu „možnosti vyjádřit se v řízení o rozkladu“ ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Fakticky žalovaný skutečně dával žalobkyni možnost vyjádřit se. Bylo by nevhodné, pokud by měl tento svůj postup žalovaný štepit do více procesních úkonů. Zmiňovaný přípis byl adresový právní zástupkyni žalobkyně, která jako zkušená právní profesionálka byla jistě schopna rozpoznat, že součástí obecné možnosti vyjádřit se k podkladům k rozhodnutí je i informace o zvažované změně právní kvalifikace. To je ostatně zmíněno v daném přípise na více místech a je to indikováno i tučným formátem písma.
33. Žalobkyně v doplnění žaloby v této souvislosti odkázala na rozsudek SD EU ve věci C-175/22. Zdejší soud nijak se závěry rozvedenými v tomto rozsudku nepolemizuje a je přesvědčen, že jsou v projednávané věci dodrženy. Žalobkyně byla o zamýšlené nové kvalifikaci informována správním orgánem včas. Bylo jí současně umožněno uplatnit k nové kvalifikaci právo na obhajobu. Podklady pro rozhodnutí jí byly známy, mohla kdykoli požádat o nahlédnutí do správního spisu a také mohla požádat o prodloužení lhůty pro vyjádření. Ostatně i nyní vedené soudní řízení správní vypovídá o tom, že žalobkyně může nadále brojit proti změně právní kvalifikace.
34. Dále žalobkyně upozorňuje, že opakovaně žádala správní orgán o **nařízení ústního jednání** mj. za účelem výslechu svědků na podporu své argumentace a vysvětlení svého jednání.

Tomu však správní orgán nevyhověl v žádném stupni, čehož důsledkem měla být řada pochybení a nepodložených závěrů v její neprospěch. Nemohla tak provést všechny důkazy na svou podporu.

35. Žalovaný upozornil na obecnost této námitky a způsob, jakým se s ním vypořádalo napadené rozhodnutí. Skutečnost, že žalobkyni nebylo vyhověno, neznamená však, že tak bylo učiněno bezdůvodně.
36. Soud připomíná, že ústní jednání nařídí správní orgán na žádost obviněného podle § 80 zákona o odpovědnosti za přestupky, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv. Správní orgán nařídí ústní jednání i bez požádání obviněného, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci. Správní orgán tedy disponuje správním uvážením. Podle judikatury je tak oprávněn k samostatnému rozhodnutí, resp. úsudku, zda k takovému úkonu v řízení přistoupí nebo o věci rozhodne bez nařízení ústního jednání. Při této úvaze je vázán pouze zásadou zákazu zneužití správního uvážení, jež je vyjádřena v § 2 odst. 2 správního řádu, jakožto subsidiárně aplikovatelného právního předpisu v přestupkovém řízení (rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2018, č. j. 44 A 16/2018-21).
37. V projednávané věci správní orgán řádně žalobkyni poučil o jejím právu podle § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky požádat o nařízení ústního jednání v oznámení o zahájení správního řízení ze dne 6. 9. 2022. K její žádosti o nařízení ústního jednání se pak správní orgán vyjadřoval opakovaně. V zamítavém usnesení ze dne 25. 4. 2023 a poté v napadeném rozhodnutí (body 48-50). Soud považuje důvody uvedené žalovaným za dostatečné prizmatem správního uvážení, jímž správní orgán v této oblasti disponuje. Náležitě vysvětlil, že žalobkyně má možnost předkládat nové důkazy, skutková tvrzení a vysvětlovat případné nejasnosti i písemnou formou. Veškeré podklady již žalobkyně správnímu orgánu předložila. Pouze složitá situace na energetickém trhu a související okolnosti nepovažoval žalovaný za dostatečné odůvodnění nezbytnosti nařízení ústního jednání. Stejně tak nepovažoval za žalobkyní dostatečně osvětlené navrhované výslechy svědků a jejich účel. Soud shledává uvedené úvahy správního orgánu přezkoumatelnými a reagujícími na důvody uvedené žalobkyní.
38. Výrok I. napadeného rozhodnutí tedy soud nepovažuje za nezákonný. Výše zmíněné žalobní body jsou tedy dle soudu nedůvodné.

IV. 2. B Vliv energetické krize

39. Jádrem žaloby spočívá v polemice žalobkyně s hodnocením dopadu energetické krize na její podnikání ze strany správního orgánu. **Žalobkyně** oponuje předpokladu žalovaného, že by energetická krize nebyla vyšší mocí či skutečností, ke které by mělo být při ukládání správního trestu přihlíženo. Dále brojí proti závěru, že bylo její vinou, že ji energetická krize zastihla nepřipravenou, či že jí nelze klást energetickou krizi k tíži. Energetická krize podle ní byla nepředvídatelnou a bezprecedentní událostí na energetickém trhu, na kterou nebylo možné se připravit a již nebylo možné ani předejít. Kdyby krize nenastala, nedošlo by ani k jednání žalobkyně, které bylo předmětem správního řízení. Je tudíž nutno ji posuzovat v rovině správního trestání jako liberaci, důvod pro zproštění odpovědnosti ve smyslu § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky.
40. Žalobkyně konkrétně uvedla: „Jestliže lze vyšší moc považovat za liberující okolnost, tím spíše je možné vyšší moc posuzovat a brát v potaz (v případech, kdy se sice pachatel nemůže z důvodu vyšší moci liberovat, avšak vyšší moc je primárním stimulem a důvodem pro

spáchání přestupku, tedy podstatnou okolností spáchání přestupku) jako polehčující okolnost při ukládání správního trestu, resp. jako okolnost spáchání přestupku při hodnocení povahy a závažnosti přestupku.“

41. V této souvislosti rovněž odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 3. 6. 2015, č. j. 6 Afs 48/2015-45, bod 40) a nauku správního práva, podle níž nelze objektivní odpovědnost chápat jako odpovědnost absolutní a nelze opomíjet možnost nepředvídatelného zásahu vyšší moci (např. náhlá povodeň, neočekávatelná vada materiálu). Nelze rovněž pominout omezené množství informací, které bývají zpravidla k dispozici v době před jednáním, tzn. že přijatá opatření se vzhledem k okolnostem mohla z objektivního pohledu jevit jako dostatečná. Tím spíše je možné vyšší moc brát v potaz jako polehčující okolnost při ukládání správního trestu, resp. jako okolnost spáchání přestupku při hodnocení povahy a závažnosti přestupku.
42. Žalobkyně usilovala o odvrácení dopadů krize, a to zejména ve vztahu k zákazníkům, kteří by byli v případě nemožnosti plnění žalobkyně nuceni přejít k dodavateli poslední instance. Tím se snažila zajistit stabilitu vlastní i dodávek zákazníkům, a naplňovala tím i veřejný zájem na fungování energetického trhu. Dodavatelé, kteří včas nezareagovali, byli nuceni ukončit svou obchodní činnost včetně smluvených dodávek. K uvedenému předložila odborné posouzení zabývající se okolnostmi příchodu energetické krize, příčinami a předvídatelností následných dopadů – Odborné posouzení: Energetická krize 2021-2022 a její predikovatelnost, CETA-Centrum ekonomických a tržních analýz, z. ú., A. Rod, L. Řezníček, prosinec 2024 (dále „Odborné posouzení“).
43. **Žalovaný** v obecné rovině nepopírá mimořádnost nastalé situace na energetickém trhu. Nesouhlasí však s názorem žalobkyně, že by byla v jejím případě zásahem *vis maior*, zbavujícím ji odpovědnosti za spáchaný přestupek, případně vytvářející jakoukoli polehčující okolnost, tedy okolností, která by ji opravňovala k porušení uzavřených smluv. Jednání žalobkyně, kterým se ukryje za krizovou situaci na energetickém trhu a podá svým zákazníkům informaci odporující jejich smluvním ujednáním, nelze posoudit ve prospěch žalobkyně. Za nejisté situace na energetickém trhu postavila žalobkyně své zákazníky před volbu, zda přistoupit na učiněnou jednostrannou změnu smlouvy a především ceny (byť by ve skutečnosti nadále měli mít cenu stejnou), anebo ukončit smluvní vztah s žalobkyní a hledat si nového dodavatele. Žalobkyně tak využila okolností ve svůj prospěch na úkor spotřebitelů. Měla přitom řadu možností, jak nastavit svou obchodní strategii, aby eliminovala podnikatelské riziko, např. hedgováním (zajišťovacími obchody).
44. **Soud** nejdříve připomíná judikatorní východiska k uplatnění § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky. Z rozhodovací činnosti správních soudů vyplývá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2025, č. j. 4 As 140/2025-21), že liberační důvody jsou institutem využitelným ve zcela výjimečných situacích, v nichž by uložení sankce odporovalo jejímu smyslu. Osoba, která se chce dovolávat liberačního důvodu, proto musí prokázat, že provedla technicky možná opatření způsobila účinně zabránit porušení zákona. Tento judikaturou opakovaně dovozený závěr nicméně neznamená, že by se právnická osoba nemohla odpovědnosti za příslušný přestupek zprostit. I právnická osoba se může zprostit odpovědnosti za přestupek, a to tehdy, prokáže-li, že vynaložila veškeré možné úsilí, aby zamezila spáchání příslušného přestupku (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, č. j. 9 As 195/2018-27, ze dne 20. 9. 2018, č. j. 8 As 50/2017-33, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 As 413/2018-24, či ze dne 24. 6. 2020, č. j. 2 As 265/2019-30). Existuje

řada činností, při kterých se objektivně nelze „určitým rizikům zcela vyhnout a úplně a nadobro je vyloučit, leda za cenu zcela neúměrných nákladů či omezení dané činnosti. Po zaměstnavateli je tak třeba v tomto směru vyžadovat vynaložení veškerého úsilí, které lze vzhledem k poměrům rozumně požadovat. Rozhodné pro posouzení, zda své povinnosti dostál, bude zvážení konkrétní povahy rizik, jež danou činnost provázejí, jejich možných následků, pravděpodobnosti, že nastanou, a dostupnosti a nákladnosti prostředků, jak je eliminovat či minimalizovat. (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 As 149/2020-29). Podmiňuje-li zákon liberaci „úsilím“, je třeba vyjít z toho, že se jedná o aktivní činnosti k zabránění porušení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 4. 2017, č. j. 3 As 95/2016-64, a ze dne 31. 10. 2017, č. j. 7 As 13/2017-45).

45. Zákon o přestupcích neobsahuje zákonnou definici „vynaložení veškerého úsilí“, které lze po právnické osobě požadovat. Záleží tak na určení nejzazších hranic rozsahu a kvality aktivit požadovaných po právnické osobě k její liberaci, které v řízení o přestupku posuzuje správní orgán. Po právnické osobě není možné vyžadovat taková opatření, která by vzhledem k povaze činnosti právnické osoby vyžadovala zcela mimořádné úsilí či zcela mimořádně nákladné úsilí vymykající se z postupů racionálně se chovající právnické osoby, byť by bylo teoreticky uskutečnitelné, neboť v takovém případě by se již fakticky jednalo o absolutní objektivní odpovědnost právnické osoby (viz Bohadlo, D., Brož, J., Kadečka, S., Průcha, P., Rigel, F., Šťastný, V. § 21 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. Zákon o některých přestupcích, 2. vydání, 2020, C.H. Beck, k liberačnímu důvodu uvádí: „*Liberační důvod mohou představovat například přírodní katastrofy, které nemohla odpovědná osoba ovlivnit. Naopak tímto důvodem nemohou být takové překážky splnění právní povinnosti, které je osoba povinna překonat nebo odstranit (Vetešník, Jemelka, Potěšil, Vetešníková, Adameová, Bohuslav 2016 s. 7). Odborná literatura k tomu dodává: „Za vynaložení řádné péče je možno považovat soubor opatření a činností, které mají preventivní účel a jsou dostatečné k zabránění porušování nebo neplnění právních povinností za běžných okolností.“ (Prášková 2013 s. 321)“.*- 46. Aby mohl soud vyhodnotit, zda správní orgán řádně posoudil naplnění liberačních důvodů, shrnuje závěry správních orgánů, na jejichž základě shledaly žalobkyni přestupkově odpovědnou. Užila podle nich nekalou obchodní praktiku ve formě klamavého konání spočívajícího v oznámení spotřebitelům změny smluvních podmínek, ceny a novém produktu ohledně dodávek elektřiny či plynu, v němž spotřebitelům oznámila ukončení jejich stávajícího produktu a přechod na produkt, u něhož se cena řídí velkoobchodními cenami energií, případně nabídla možnost zvolit produkt s (vysokou) ceníkovou cenou nebo možnost odstoupit od smlouvy, ačkoliv tito spotřebitelé měli s žalobkyní uzavřeny smlouvy s pevnou cenou. Dále užila agresivní obchodní praktiku spočívající v požadování plateb za sdružené služby dodávky energií, které dodala spotřebitelům i přes to, že si je od ní neobjednali. Rovněž nedodržela stanovenou kvalitu dodávek a služeb tím, že nedodržela standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky elektřiny či plynu.
- 47. S žalobkyní lze jistě souhlasit, a činí tak i žalovaný, že situace na trhu s energiemi byla během energetické krize mimořádná, nijak ji nebagatelizuje. Bylo však na jednotlivých dodavatelích, jak se s ní vyrovnají. Skutečnost, že na trhu řada dodavatelů „přežila“, aniž by se uchýlila k protiprávnímu jednání, dokládá, že páchání přestupku nebylo nevyhnutelným důsledkem energetické krize. Nebo „důvodem pro spáchání přestupku“, jak uváděla žalobkyně. Energetická krize nenutila žalobkyni dopouštět se přestupku. Bylo to její aktivní jednání ve formě klamavého konání, resp. agresivní obchodní praktiky, čímž přestupek vůči

spotřebitelům páchala. Aplikování liberačních důvodů se proto vzpírá skutkovým okolnostem projednávané věci. Pro srovnání lze uvést, že správní soudy jako adekvátní liberační důvod shledaly např. následky dysfunkce veřejné moci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1 As 188/2012-30, č. 2872/2013 Sb. NSS) či nemožnost zabránit vzniku protiprávního stavu, neboť žalobce správní orgán nutí k páčání nezákonnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2017, č. j. 6 As 18/2017-32).

48. K tomu lze dodat, že žalobkyně ani neobjasnila, jakým způsobem „vynaložila veškeré úsilí“, aby přestupku zabránila. Její obchodní model stál na konkurování nízkými cenami dodávaných komodit, což však bylo podmíněno tím, že sázela na trvale nízké ceny na komoditních trzích. Vzala tedy na sebe podnikatelské riziko, což se jí vymstilo právě při výkyvech cen v průběhu energetické krize. Tyto náklady, s nimiž nekalkulovala, následně žalobkyně začala přenášet na spotřebitele. Postupovala tak odlišně od jiných dodavatelů, kteří tyto náklady započítali do svých cen, což mohlo ve výsledku vést ke snížení jejich konkurenceschopnosti. Nicméně argument neekonomičností nějakého postupu, který proto nelze vyžadovat, však Nejvyšší správní soud v kontextu liberace doposud neuznal (rozsudek ze dne 19. 9. 2014, č. j. 4 As 123/2014-33, č. 3139/2015 Sb. NSS, bod 46).
49. Pokud by měla žalobkyně vynaložit alespoň nějaké úsilí, tak by se proti tomuto šoku pojistila (např. odolnějším mixem uzavíraných smluv se spotřebiteli, dlouhodobými kontrakty). Nic takového však žalobkyně netvrdila a nedokládala. Soud proto ani nemůže vyhodnotit, jak významné úsilí vynaložila.
50. Na této úvaze nic nemění ani argument žalobkyně ohledně specifík jejího podnikání. Ani zaměření na maloodběratele, citlivé na změny ceny, jí nebránilo zajistit se proti volatilitě na trzích. Navíc je zřejmé, že žalobkyně si byla svých (tvrzených) specifík dobře vědoma, o to spíš s nimi měla počítat při zvažování, jaká podnikatelská rizika může podstoupit. Především pak měla vynaložit úsilí, aby i v případě nastoupení energetické krize a otřesu jejího obchodního modelu se neuchýlila k praktikám zapovězeným zákonem o odpovědnosti za přestupky.
51. Žalobkyně rovněž posouvá své tvrzení do roviny, v níž představuje energetická krize *vis maior*, kterou nebylo možné předvídat. Za tímto účelem odkazuje ve svém doplnění žaloby na Odborné posouzení z prosince 2024, které skutečně dochází k tomuto závěru (str. 62). Správní orgán však s těmito úvahami zjevně nepolemizuje a připouští mimořádnost situace. Trvá pouze na tom, že přestupkové jednání nebylo nevyhnutelné. Rizika šlo minimalizovat ekonomickými zajišťovacími nástroji. Soud k tomu dodává, že tyto zajišťovací nástroje slouží jako pojistka vůči výkyvům na trhu. Tím ze své podstaty představují opatření vůči nepředvídatelnému. Žalobkyně však nedoložila, jaké úsilí v tomto směru vyvinula.
52. V této souvislosti se žalobkyně rovněž opřela o judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 3. 6. 2015, č. j. 6 Afs 48/2015-45, č. 3274/2015 Sb. NSS, bod 40), která se věnuje pojmu „nepředvídatelná událost nebo vyšší moc“. Tento judikát však není na projednávanou věc přílehlavý, neboť vychází z autonomního pojmu komunitárního práva, jak sám uvádí. Vychází z čl. 14 odst. 1 směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani. Tato směrnice byla zrušena v roce 2009 a příslušné ustanovení se věnovalo osvobození od spotřební daně ze ztrát, které lze připsat mj. vyšší moci. Je tedy věcně mimo projednávanou problematiku správního trestání v oblasti energetiky.

53. Soud na tomto místě shrnuje, že výše řečené lze snadno vztáhnout ke klamavému konání a agresivním obchodním praktikám. Žalobkyně však byla shledána odpovědnou za přestupek spočívající rovněž v nedodržení stanovené kvality dodávek a služeb tím, že nedodržela standard lhůty pro vyřízení reklamací vyúčtování dodávek elektřiny a plynu. Pokud by žalobkyně náležitě doložila správnímu orgánu opatření, která za standardních okolností přijala k vyřizování zvýšeného počtu reklamací souvisejících s energetickou krizí (vynaložené úsilí), bylo by skutečně možné o zproštění odpovědnosti uvažovat. Správní orgán ale náležitě vysvětlil, že v případě nutnosti vyřizovat zvýšený počet odstoupení od smluv šlo o přímý důsledek nikoli energetické krize, ale rozhodnutí účastníka řízení změnit svým zákazníkům smluvní podmínky v rozporu se zákonem.
54. Žalobkyně připomíná, že i jiní dodavatelé se ocitli ve finančních problémech. Např. společnost ČEZ, a.s., měla obdržet v důsledku energetické krize prostředky ve výši 74 miliard Kč. To opět žalovaný nijak nepopírá. Navíc obchodní společnost ČEZ, a.s., fungovala jako dodavatel poslední instance, proto byla v odlišném postavení od žalobkyně. Soud si je také ze své činnosti vědom, že přestupkové řízení bylo vedeno mj. proti společnosti TGC Energie s. r. o., čili žalobkyně nebyla exemplárně potrestaná. Žalovaný postupoval i proti dalším společnostem, které se dostaly do finančních problémů během energetické krize a přistoupily k protiprávnímu jednání. Skutečnost, že žalovaný informoval veřejnost o případu žalobkyně v tiskové zprávě, na což poukazuje v této souvislosti žalobkyně, se věcně míjí s nyní projednávanou žalobou (rozsudek zdejšího soudu ze dne 4. 11. 2010, č. j. 62 Af 46/2010-337). Ze své činnosti si je navíc zdejší soud vědom toho, že žalovaný o zahájených či ukončených správních řízeních informuje veřejnost pravidelně.
55. Soud nijak nezpochybňuje, že žalobkyně je povinna postupovat s péčí řádného hospodáře optikou zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, i zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), jak žalobkyně upozorňuje v žalobě. Péči řádného hospodáře se však nijak nepříčí diverzifikace smluvního zajištění komodit, na niž naráží žalovaný. Navíc si při péči řádného hospodáře musí být žalobkyně vědoma zákonných limitů veřejnoprávních předpisů. Toho si žalobkyně zjevně vědoma byla, neboť současně dále argumentuje nezbytností vyhnout se porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník), resp. *porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti* (§ 221 trestního zákoníku). Ani povinnosti při správě cizího majetku se diverzifikace zajištění komodit nijak nepříčí. Sice žalobkyně argumentuje nezbytností upřednostňovat zájmy společnosti, nedoložila, že by při zajišťování si komodit stála před existenciálními finančními problémy. Ze Zprávy nezávislého auditora se mj. podává, že čistý zisk společnosti činil v roce 2021 130 192 tis. Kč.
56. K problematice energetické krize se podrobně vyjádřil Krajský soud v Brně ve věci TGC Energie, přičemž v nyní projednávaném sporu neshledal zdejší soud důvod se od těchto závěrů odklonit (body 28-32), proto na ně odkazuje. Nepřípadná je také analogie s pandemií covid-19, protože skutková podstata hlavního přestupku v projednávané věci spočívala v aktivním klamavém jednání vůči spotřebitelům. Soudu není zřejmé, jak by mohla pandemie změnit jeho nazírání na toto jednání žalobkyně.
57. Soud proto uzavírá, že tato žalobní námitka není důvodná. Sdílí náhled žalovaného, že z podkladů ani z tvrzení žalobkyně nevyplynulo, že by nastala objektivní zákonem předvídaná situace, která by umožnila liberaci.

58. **Žalobkyně** dále vysvětluje, že její postup měl právní oporu v právním řádu i ve všeobecných obchodních podmínkách. Jednalo se o změny nezbytné vzhledem k mimořádné situaci. Nijak se tento postup nevymykal postupu konkurenčních dodavatelů energií. Právo měnit podmínky dodávek měla žalobkyně výslovně zakotveno i v další smluvní dokumentaci. Odkaz žalovaného na § 1813 občanského zákoníku ohledně zneužívajícího ujednání, je i dle odborné literatury nepřiléhavý. Žalovaný tak popřel zásadu legitimního očekávání, zásadu *in dubio pro reo* a zásadu *in dubio mitius*.
59. Dále žalobkyně poukázala na nápravné kroky, k nimž sama přistoupila a jež žalovaný náležitě při rozhodování nezohlednil. Svůj postup aktivně komunikovala s dotčenými zákazníky a 26 osobám byl vrácen původní produkt a ceny. Velká část případů takto byla napravena ještě před účinností změn a předmětné řízení vedené před správním orgánem na to nemělo vliv. Vytýkané oznámení bylo některým zákazníkům zasláno administrativním omylem, za což se žalobkyně omluvila a zjedнала nápravu. Některým ponechala původní produkt, u dalších osob došlo ke smírnému vyřešení sporu. Přesto správní orgán dospěl k závěru o spáchání přestupku i ve výše uvedených případech. Pouze jako k mírně polehčující okolnosti bylo přihlédnuto u navrácení produktu a cen u některých zákazníků, u 16 zákazníků navrácení sjednaného produktu a cen vůbec nebylo zohledněno s odůvodněním, že v rozhodné době již bylo vedeno sporné řízení.
60. Uvedený postup žalobkyně má dopad i na hodnocení materiální stránky přestupku. Administrativní chyba nemůže představovat společensky škodlivé jednání. To platí zvláště za situace, kdy byla obratem napravena a vysvětlena, aniž vznikly jakékoli nepříznivé náklady. Rada ERÚ však odmítla vyhodnocovat míru společenské škodlivosti (str. 68), což je názor chybný, rozporný s judikaturou a odbornou literaturou. U každého formálního naplnění skutkové podstaty nelze bez dalšího uzavřít, že byl spáchán přestupek.
61. Žalobkyně rovněž upozorňuje na vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí, které se na jednu stranu opírá o hledisko průměrného spotřebitele (str. 56), na druhé straně z něho nevychází (str. 64). To činí napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným, porušujícím právo žalobkyně na spravedlivý proces.
62. **Žalovaný** zdůraznil, že žalobkyně postavila spotřebitele před volbu, před níž by za dodržení smluvních podmínek nemuseli vůbec stát. To však nelze energetickou krizí omlouvat. Pevné (fixní) ceny měly spotřebitele právě před takovýmto výkyvem cen chránit a s vědomím jistoty ceny po určitou smlouvenou dobu spotřebitelé tyto smlouvy také uzavírali. Tvrzení o administrativní chybě považuje žalovaný za nedůvěryhodné, neboť není zřejmé, proč se v některých případech postupu žalobkyně v rozporu se smluvními a cenovými ujednáními jednalo o administrativní chybu a v jiných případech spočívajících v totožném jednání rozporným s totožnými smluvními a cenovými podmínkami se již o administrativní chybu nejednalo. Následnou nápravu lze chápat jako jednání pachatele přestupku po činu.
63. Co se týče právního základu, žalobkyně postupovala v rozporu se smluvními ujednáními, resp. se svými všeobecnými smluvními podmínkami. Ta buď neopravňovala žalobkyni k jednostranné změně, nebo obsahovala ustanovení nepřiměřená. V případě učiněných nápravných kroků nic nenasvědčuje tomu, že by k nim žalobkyně přistoupila, aniž by proti ní bylo zahájeno sporné řízení. Pokud žalobkyně bezodkladně zjedнала nápravu, pak to může mít vliv na rozhodování jako jednání pachatele přestupku po činu.

64. **Soud** přezkoumal příslušné pasáže prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že se správní orgán náležitě věnoval právnímu základu pro změnu produktu a ceny. Posuzoval charakter ujednání o ceně v jednotlivých produktech, hodnotil cenová ujednání z pohledu smluv, předmluvních informací a veřejných obchodních podmínek. V případě některých ujednání byla fixní cena jasně ujednaná na předem stanovenou dobu, v případě jiných ujednání se žalovaný opřel o § 1812 občanského zákoníku, dle něhož se použije výklad pro spotřebitele nejprůzračnější, lze-li obsah smlouvy vyložit různým způsobem.
65. Soud souhlasí se závěrem, že možnost jednostranné změny pevně sjednané ceny ze Všeobecných obchodních podmínek ze dne 31. 5. 2018 (dále „VOP 2018“) nevyplývá a nevyplývá ani ze starších všeobecných obchodních podmínek. Žalobkyně tak mohla učinit pouze v případě smluv na dobu určitou se současným sjednáním pevné ceny, a to teprve pro období prodloužené prolongací, k čemuž však v případech jednotlivých spotřebitelů nedocházelo. V průběhu roku 2021 informovala žalobkyně spotřebitele o změně VOP 2018 na nové Všeobecné obchodní podmínky ze dne 4. 10. 2021 (dále „VOP 2021“). Ty už obsahovaly podstatně flexibilnější možnost změny ceny ze strany žalobkyně v případě smluv uzavřených na dobu určitou. Soud však v tomto ohledu sdílí názor žalovaného, že žalobkyně jednak původně argumentovala pouze VOP 2018, následně odkazovala na VOP 2021 v době, kdy ještě nebyly účinné, navíc jejich čl. IV. odst. 6) je nepřiměřeným ustanovením, tedy vůči dotčeným spotřebitelům neúčinné z důvodu způsobení významné nerovnováhy práv a povinností v neprospěch spotřebitele. Tvzení, že se nijak nevymykalo obdobné praxi, je jednak předloženo pouze v obecné rovině, jednak nemůže vést ke zproštění odpovědnosti z přestupkového jednání. Žalobkyně se ani nemůže opřít o předmluvní informace, které nejsou následně učiněny obsahem závazkového vztahu. Což platí o to spíše, pokud jsou v neprospěch spotřebitele. K tomu lze rovněž odkázat na § 1812 odst. 1 občanského zákoníku, který upřednostňuje výklad smlouvy pro spotřebitele nejprůzračnější.
66. Co se týče nápravných kroků, žalovaný skutečně jako k mírně polehčující okolnosti přihlédl k tomu, že u některých spotřebitelů přistoupil žalovaný k vystavení opravných faktur. Byť je takové jednání vhodné, nemůže zbavit podnikatele odpovědnosti, neboť nekalá praktika tím nemůže být pouhým uvedením do původního stavu zcela napravena. S tím se zdejší soud ztotožňuje. Správní orgán rovněž náležitě vysvětlil, že vystavení opravných vyúčtování v řadě případů nastoupilo teprve po zahájení sporných řízení.
67. Pokud jde o materiální stránku přestupku, správní orgány při projednávání přestupku zjišťují, zda došlo k naplnění formální a materiální stránky přestupku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45). Formální stránka je naplněna v případě, že jednání vykazuje znaky stanovené zákonem a je v něm za přestupek výslovně označené. Materiální stránka přestupku spočívá v tom, že jednání porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti chráněný právními předpisy (rozsudky NSS ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 Afs 14/2011-62, bod 13; ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012-28; ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 330/2017-75, body 24 a 25). Obecně však platí, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, zpravidla naplňuje i materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti (rozsudky NSS ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012-23, bod 14; a ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 As 187/2016-23, bod 18). Okolnosti vylučující naplnění materiální stránky přestupku, jejichž nezohlednění by vedlo k výsledku

rozpornému s účelem a funkcí správního trestání, se objevují pouze ve výjimečných případech. V takovém případě se k okolnostem jednání, které naplňuje formální znaky přestupku, připojí další okolnosti, které vylučují, aby byl takovým jednáním chráněný zájem ohrožený nebo porušený. Pro existenci takových okolností je však jen značně omezený prostor (rozsudky NSS ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45; ze dne 6. 1. 2012, č. j. 5 As 106/2011-77; ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012-23, body 14-16). Od takových okolností je třeba odlišovat okolnosti, které „jen“ snižují závažnost správního deliktu (zejména způsob jeho spáchání či následky) a jsou relativně častým jevem. Ty mají vliv na určení výše sankce (rozsudek NSS ze dne 22. 11. 2018, č. j. 1 As 240/2018-43, bod 27). Soud takovéto výjimečné okolnosti v projednávané věci neshledal.

68. K materiální stránce přestupku se žalovaný vyjadřoval ve světle specifík jednotlivých skutků. Podle soudu adekvátně odůvodnil naplnění materiální stránky přestupku, spočívající v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitelů, nepostupoval přitom přepjatě formalisticky. Žalobkyně i přes garantovanou cenu za dodávku elektřiny/plynu zaslala spotřebitelům informaci o dodávce za ceny několikanásobně vyšší, s možností případného ukončení smlouvy, čímž by se žalobkyně z ujednaných smluvních závazků zcela vyvázala. Dodávky elektřiny/plynu jsou oblastí státem přísně regulovanou, slouží k zajištění životních potřeb a výkonu podnikatelské činnosti.
69. Žalobkyně rovněž vysvětlovala svůj postup v několika případech omylem – administrativní chybou, kterou ale nepovažuje za společensky škodlivou. Napadené rozhodnutí však přesvědčivým způsobem vysvětluje, proč toto tvrzení považuje za nedůvěryhodné. Pokud došlo k následnému zjednání nápravy, lze to zohlednit jako jednání pachatele po činu. Jinak však není zřejmé, za jakých okolností se jednalo o chybu a kdy žalobkyně tvrdí, že postupovala poprávu. Navracení produktů a vystavení opravných faktur u některých spotřebitelů bylo skutečně žalovaným posouzeno jako polehčující okolnost. Ač žalobkyně konstruuje svou námitku tak, že bezodkladně sama napravila vlastní pochybení, ze správního spisu vyplývá, že dotčení zákazníci se museli nejdříve vůči jejímu postupu ohradit a žalobkyně teprve s odstupem cca dvou týdnů zareagovala (J. Šimek, J. Frynta a další). Soud proto sdílí náhled žalovaného, že k nekalé obchodní praxi došlo.
70. S namítanou vnitřní rozporností napadeného rozhodnutí se soud také neztotožňuje. Žalovaný se s touto námitkou uplatněnou již v rozkladu adekvátně vypořádal, když poukázal na kontext daných prohlášení. Na standard „průměrného spotřebitele“ odkazoval žalovaný v situacích spotřebitelů, kteří v dodatcích neměli výslovně napsáno, že se jedná o cenu pevnou a neměnnou, což však nebyl případ všech spotřebitelů.
71. Soud proto shrnuje, že považuje uvedený žalobní okruh za nedůvodný.

V. 2. D Agresivní obchodní praktika (výrok V.)

72. Ve vztahu k výroku V. žalobkyně opět připomíná bezprecedentní situaci na trhu s energiemi. Uvádí k tomu, že čelila až 20x vyššímu vytížení pracovníků než v předchozím období. To vedlo k náboru nových pracovníků i využití externích služeb. Byť mohla žalobkyně v jednotlivých případech reagovat opožděně, nečinila tak účelově, ve snaze obohatit se. Dopad na rychlost zpracování klientských požadavků měly také VOP 2018, podle nichž musely být žádosti o odpojení zákazníků náležitě posuzovány, nikoli vyřizovány automaticky.

73. Závěr prvostupňového rozhodnutí o jednotném záměru žalobkyně obdržet platby za neobjednané plnění neodpovídá skutkovému stavu, což nenapravilo ani napadené rozhodnutí. Žalobkyně upozorňuje, že platby ani u jedné spotřebitelky vyžadovány nebyly a finanční prostředky jim byly následně vráceny, proto se nemůže jednat o agresivní obchodní praktiku. Jejím znakem je totiž požadování platby.
74. Soud k tomu rekapituluje, že žalobkyně se měla dopustit agresivní obchodní praktiky třemi dílčími útoky, když jednotlivým spotřebitelům dodávala energii a požadovala za ně platbu, aniž by spotřebitelky tuto dodávku požadovaly a aniž by existoval závazek, na jehož základě by v daných obdobích byla dodávka poskytována. Zdejší soud se obdobnými agresivními obchodními praktikami opakovaně zabýval (např. rozsudek ze dne 29. 4. 2021, č. j. 30 A 64/2019-38; či ze dne 10. 1. 2024, č. j. 29 A 56/2020-92).
75. Jednotný záměr žalovaný vysvětlil snahou žalobkyně obdržet platby za neobjednané plnění, které z důvodu pozdějších dat akceptací odstoupení bylo dodáváno za neoprávněně zvýšené ceny. Pokud v takovém případě dodavatel realizuje dodávku za situace, kdy mu nesvědčí žádný právní titul k jejímu uskutečňování, je tím nutná míra společenské škodlivosti jednání naplněna. Pokud dotčené spotřebitelky svou vůli projevíly záměrně a jednoznačně, což nebylo žalobkyní akceptováno, byla tím i podle soudu naplněna daná skutková podstata přestupku.
76. Soud k tomu akceptuje vysvětlení žalovaného o tom, jak lze dovodit záměr pachatele. Ten logicky svůj záměr nebude zpravidla explicitně přiznávat. Lze ho však dovodit z kontextu okolností – tzn. ze stejnorodého způsobu jednání či jiných objektivních souvislostí. V projednávané věci měly všechny dílčí útoky blízkou časovou souvislost a provedení stejným způsobem. Žalobkyně přitom požadovala po spotřebitelkách cenu (vyčíslením této částky) i za období, kdy jim dodávala komoditu, aniž by ji k tomu opravňoval právní titul. Sice spotřebitelkám (P. M., L. P.) vrátil přeplatek (na což upozorňuje žalobkyně), ten ale měl být podle žalovaného vyšší a zohlednit tak období, kdy jim byla dodávána komodita bez právního titulu. Znak požadování platby tedy byl prokázán. Stejně tak se žalovaný vyjádřil k formální i materiální stránce přestupku a vyzvedl, že u spotřebitelek byla navíc účtována vyšší cena, právě kvůli níž si přály od smlouvy odstoupit.
77. Při ukládání sankce žalovaný přihlédl ke krátké době trvání neoprávněných dodávek a k nebránění dotčeným spotřebitelkám vybrat si nového dodavatele. Současně snížil oproti prvostupňovému rozhodnutí kvalifikaci na tři útoky, nikoli pět. Tím vyslyšel rozkladovou námitku žalobkyně ohledně nejasnosti vyjádřené vůle některých spotřebitelů.
78. Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru o nedůvodnosti tohoto žalobního okruhu.

V. 2. E Nedodržení standardu lhůty pro vyřízení reklamace (výrok V.)

79. Žalobkyně i na tomto místě akcentuje kontext energetické krize a vytížení svých pracovníků. Detailně dále rozporuje hodnocení jednotlivých dílčích útoků, přičemž především zpochybňuje vyloučení liberačních důvodů a hodnocení žalovaného, že šlo o běžnou praxi. K tomu žalobkyně vysvětluje, že sporné případy byly ojedinělé a nejednalo se o systémové pochybení.
80. Soud rekapituluje, že k těmto přestupkům již došlo na základě porušení energetického zákona (ve znění účinném do 26. 6. 2022), přičemž žalovaný žalobkyni především vyčítá, že nedodržela standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování u pěti spotřebitelů v patnácti

případech. Nedodržením standardů lhůty se již správní soudy rovněž zabývaly, např. ve výše citovaném rozsudku zdejšího soudu č. j. 30 A 64/2019-38.

81. Co se týče liberačních důvodů, žalobkyně adekvátně nedoložila, jaká opatření nad rámec zákonných povinností přijala. Touto povinností pro držitele licence je mít k výkonu licencované činnosti náležitě lidské a technické zdroje. Proto soud souhlasí se závěrem žalovaného, že navýšení personálního stavu nelze považovat za liberační důvod ve smyslu § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, čímž by dostatečně předcházela a bránila případnému neplnění právních povinností. Žalovaný také v této souvislosti náležitě vysvětlil jednotlivé požadavky kladené vyhláškou č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice, a vyhláškou č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství. Ty kladou řadu dílčích povinností, které žalobkyně nedodržela (zaslání písemného vyřízení, vypořádání rozdílů v platbách, lhůty pro vyřízení atd).
82. Žalobkyně dále kritizuje, že své rozhodnutí v daných výrocích žalovaný založil jen na svých dojmech a nepřinesl žádné logické argumenty. Žalovaný se však přezkoumatelným způsobem vyjádřil k případům všech v rozkladu zmiňovaných případů (L. P., D. Š., K. H., D. I.). Ze správního spisu (14372/2022-ERU) je zřejmé, že i v případě společnosti MASSAG, a.s., byly dopisy ze dne 29. 6. 2022 a 17. 7. 2022 formulovány srozumitelně a jednoznačně, aby jim bylo možno (formálně – označením i materiálně – obsahem) rozumět jako reklamace jednotlivých faktur, na kterou však žalobkyně adekvátně nereagovala.
83. Na základě výše uvedeného mohl žalovaný dospět k závěru, že u žalobkyně šlo o standardní praxi, z níž se však právně relevantně neliberovala. I tento žalobní bod je tudíž nedůvodný.

V. 2. F Uložená pokuta

84. Podstatnou část žaloby tvoří argumentace rozebírající nezákonnost uložené pokuty. Žalobkyně upozorňuje jednak na nezohlednění jednotlivých skutkových okolností, také ale širěji argumentuje souladem uložené pokuty s obecnými zásadami pro ukládání správních trestů a rozporem s běžnou rozhodovací praxí žalovaného.
85. Žalovaný v této souvislosti upozorňuje, že žalobkyně bez dalšího přirovnává svůj případ ke skutkově odlišným případům. Společnost Europe Easy Energy a.s. spáchala stejný přestupek podle zákona o ochraně spotřebitele ve 32 zjištěných případech oproti žalobkyni, u níž to bylo prokázáno v 55 případech. V případě společnosti Europe Easy Energy a.s. byl pak prokázán v souběhu spáchaný přestupek podle § 91 odst. 5 písm. d) energetického zákona ve dvou případech. U žalobkyně šlo v souběhu o 15 těchto případů (či obdobných podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona) a k tomu o tři dílčí útoky pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Rovněž způsob spáchání byl mírně odlišný. Společnost Europe Easy Energy a.s. vůči zákazníkům uvedla, že není schopna nakupovat pro své zákazníky komodity za podmínek, které slíbila, a proto bude dodávat za podmínek jiné produktové řady a nabídla spotřebitelům případně produkt s ceníkovou cenou či odstoupení od smlouvy. Stejně jako žalobkyně však zamlčela informaci o tom, že k popisovanému postupu není oprávněna. Oproti tomu žalobkyně spotřebitele informovala, že se cena komodit na trhu z různých důvodů zvedá, proto přistupuje ke změně produktu. Z její strany bylo prezentováno, že využívá svého práva k takovému postupu, přičemž k tomu, aby k němu přistoupit mohla, nejprve změnila (podle názoru žalovaného v rozporu s právními předpisy) obchodní podmínky. Nejpodstatnější rozdíl však byl, že u

společnosti Europe Easy Energy a.s. již nedošlo k reálným následkům jejího jednání, když ukončila činnost dříve, než došlo k realizaci v oznámení přdestřených možností.

86. Příklad žalobkyně nelze ztotožňovat ani s případem společnosti GEEN Sale a.s., neboť u ní se jednalo o pokračující přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, který byl spáchán jen 2 dílčími útoky, zatímco v případě žalobkyně u 55 dílčích útoků spočívajících v aktivním konání lze uvažovat o určité systematičnosti jejího postupu, nikoli o nahodilém a ojedinělém jednání. Uložené pokuty pak stejně jako v případě popsaném výše nelze i z tohoto důvodu poměřovat.
87. Soud předesílá, že žalovaný nedostal příležitost se k těmto argumentům vyjádřit dříve, neboť v rozkladu nebyla tato tvrzená odlišná rozhodovací praxe žalobkyní vznesena, ač prvostupňová správní rozhodnutí vůči oběma těmto společnostem již byla v té době vynesena. Přesto se však soud s žalovaným uváděnými rozdíly vůči nyní projednávané věci ztotožňuje. Protože se významně lišily skutkové okolnosti, nebylo důvodu očekávat či vyžadovat, aby správní orgán dospěl k podobnému závěru o výši sankce.
88. Ve vyjádření před ústním jednáním žalobkyně poukázala i na vychýlení z běžné rozhodovací praxe (výše sankce) v podobě rozhodování ohledně společností ČEZ Prodej a.s., Energie pro Tebe a.s. a Bohemia Energy entity s.r.o. Soud si opět všímá, že ani na tuto správní praxi žalobkyně neodkázala v rozkladu, proto žalovaný neměl příležitost na ni reagovat. Byť se rozhodnutí ve věci společnosti Energie pro Tebe a.s. týkalo i 19 dílčích útoků užití agresivní obchodní praxe, většinou (74 dílčími útoky) se věnovalo uvedení nepravdivé informace v informačním systému operátora trhu, čímž se zásadně liší od projednávané věci (rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2022, č. j. 09629-20/2020-ERU). Rozhodnutí týkající se společnosti Bohemia Energy entity s. r. o. se opět významně skutkově liší svou závažností od projednávané věci (rozhodnutí Rady žalovaného ze dne 27. 6. 2023, č. j. 09477-38/2022-ERU). I když se tato společnost měla dopustit 107 dílčích útoků pro užití nekalé obchodní praxe, nejednalo se však jako v projednávané věci o praktiku klamavou (podle zákona, resp. přílohy 1 k zákonu o ochraně spotřebitele). Navíc se nedopustila jednání uvedeného na tzv. černé listině Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, o čemž jako velmi závažném mluví prvostupňové rozhodnutí v projednávané věci v bodě 309.
89. Jedině věc ČEZ Prodej a.s. je do jisté míry svým rozsahem srovnatelná, či přesahující přestupkové jednání žalobkyně (rozhodnutí Rady žalovaného ze dne 20. 12. 2021, č. j. 02907-16/2021-ERU). Ani v ní se však nejednalo o klamavé jednání, které bylo podstatou projednávané věci. Navíc ani toto rozhodnutí samo o sobě nemůže založit ucelenou správní praxi či legitimní očekávání, od níž odklon by bylo možné žalovanému v projednávané věci vyčítat (např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 1. 2025, č. j. 31 A 37/2024-40, bod 17).
90. V této souvislosti musí navíc zdejší soud poukázat na nepřiléhavou judikaturu, s níž žalobkyně operuje. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2018, č. j. 9 As 55/2017-93, žalobkyně cituje pasáž, dle které může soud přistoupit ke snížení pokuty, jen pokud by byla zjevně nepřiměřená. Další žalobkyní citovaný rozsudek ze dne 25. 11. 2019, č. j. 5 As 162/2019-43, řeší zejména to, že pokutu ve výši 3 % zákonné sazby zpravidla nelze považovat za nepřiměřenou. Poslední v žalobě citovaný úryvek z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 12. 2022, č. j. 2 As 365/2020-43 obsahuje zejména závěr o tom, že je nepřípustná pokuta ve výši, která má likvidační charakter. Částku 150 000 Kč označil

Nejvyšší správní soud za citelnou co do svého absolutního vyjádření, nikoliv však vzhledem k účastníkovi řízení. Ve všech případech se sice jedná o obecně platné úvahy, jejich spojitost s konkrétní situací žalobkyně ovšem chybí, a to bez ohledu na skutečnost, že se právně i skutkově jedná o zcela odlišnou problematiku.

91. Od obecnějšího srovnání se správní praxí žalovaného může nyní soud přistoupit k otázce zákonnosti uložené pokuty. Vychází přitom z předchozí bohaté judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 Afs 1/2012-36, usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2014, č. j. 10 Ads 140/2014-58) a Ústavního soudu (nález ze dne 13. 8. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, či nález ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02). Na základě těchto východisek soud zkoumá, zda správní orgán zohlednil všechna zákonem stanovená kritéria, zda jsou jeho úvahy racionální, ucelené, koherentní, logické a zda správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení nebo jej nezneužil.
92. Způsob stanovení sankce a její výše byly v dané věci řádně odůvodněny a žalovaný vyhodnotil veškerá relevantní zákonná kritéria rozhodná pro její uložení. Při určení druhu a výměry správního trestu postupoval dle § 37 a násl. zákona o odpovědnosti za přestupky, povaha a závažnost přestupku byla hodnocena v souladu s § 38 tohoto zákona za současného posouzení polehčujících a přitěžujících okolností ve smyslu § 39 a § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky. Kritéria pro uložení sankce žalovaný pouze nevyjmenoval, ale provedl též jejich základní aplikaci, a tedy náležitou individualizaci na případ žalobkyně (viz str. 126 – 133 prvostupňového rozhodnutí a str. 74 – 78 napadeného rozhodnutí). Odůvodnění uložené pokuty současně obsahuje přihlédnutí k oběma základním funkcím pokuty za spáchání protiprávních jednání, tj. funkci preventivní a represivní.
93. V tomto ohledu zdejší soud odkazuje v podrobnostech na právní úvahy učiněné správními soudy v rozsudcích TGC Energie (bod 13 výše), neboť po právní i skutkové stránce je tento spor podobný nyní projednávané žalobě. I v nyní projednávané věci lze uvést, že závažnost výrazně zvyšuje 55 dílčích útoků, navíc v souběhu s dalšími přestupky. Výjimečnost jednostranné změny všeobecných obchodních podmínek žalovaný nevyhodnotil jako polehčující okolnost, jelikož skutečnost, že došlo ke změně, sama o sobě není problematická. Požadavek odborné péče nebyl dle žalovaného žalobkyní naplněn. Polehčujících okolností není ani včasné oznámení změn podmínek spotřebitelům. Samotné oznámení bylo nekalou obchodní praktikou a změna byla v rozporu se smluvními ujednáními, nelze proto přihlížet k tomu, že se tak událo s určitým předstihem. Žalovaný nepřisvědčil ani tvrzení, že se žalobkyně pokoušela odvrátit újmu, když dodával energie spotřebiteli, který odstoupil od smlouvy.
94. K majetkovým poměrům žalobkyně žalovaný mimo jiné uvedl, že pokutu lze uložit i v případě, že pokutovaný nemá k jejímu okamžitému uhrazení dostatečné volné finanční prostředky. Sankce však nemůže být tak vysoká, aby vedla k likvidaci ekonomické aktivity žalobkyně. Z předložených podkladů žalovaný zjistil, že žalobkyně dosáhla v účetním období roku 2021 výsledku hospodaření výši 130 192 000 Kč (skutečný hospodářský výsledek po zdanění za rok 2021 po očištění od vlivu přecenění činil podle vyjádření účastníka řízení 32 769 000 Kč) při čistém obratu za účetní období ve výši 2 428 062 000 Kč, nerozdělený zisk minulých let činil 74 749 000 Kč. Žalobkyně k 31. prosinci 2021

disponovala vlastním kapitálem ve výši 318 441 000 Kč a peněžními prostředky ve výši 60 359 000 Kč. Žalovaný vyhodnotil žalobkyni jako relativně větší právnickou osobou, která provádí finanční operace v řádech desítek milionů Kč s více než miliardovým ročním obratem, zároveň je součástí skupiny ARMEX GROUP, která patří mezi TOP 20 firem v České republice. Dle žalovaného z ničeho nelze dovodit, že by se v důsledku uložení pokuty stalo jediným smyslem podnikatelské činnosti žalobkyně splácení této pokuty. Vzhledem k uvedenému nelze považovat uloženou pokutu za likvidační. Prvostupňové rozhodnutí proto s ohledem na skutečnosti zohledněné jako kritéria pro ukládání sankce a polehčující a přitěžující okolnosti uložilo žalobkyni úhrnnou pokutu ve výši 4 830 000 Kč, nečinící ani 10 % z maximální možné výše pokuty, kterou je za spáchání přestupku možné uložit. Napadené rozhodnutí tuto pokutu následně ve světle rozkladu a změně některých skutků snížilo na 4 746 000 Kč.

95. **Žalobkyně** dále poukazuje na nezákonnost uložené pokuty z důvodu nedodržení tzv. absorpční zásady dle § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Její součástí bylo i nenaplnění materiálního korektivu, resp. materiální horní hranice pokuty. Konkrétně žalobkyně upozornila, že Rada v rámci vnitřně nejasného a rozporného odůvodnění aplikovala kumulační zásadu, když sčítala jednotlivé přestupky a sankce za ně. K materiálnímu korektivu žalobkyně uvedla, že v napadeném rozhodnutí určila Rada horní hranici pokuty podle § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona, ve znění účinném do 26. června 2022, a podle § 91 odst. 15 písm. b) energetického zákona, ve znění účinném od 27. června 2022, podle nichž lze za přestupek podle § 91 odst. 5 písm. d) a § 91 odst. 11 písm. d) týchž zákonů uložit pokutu do 50 000 000 Kč. Záměrem tak bylo uložit sankci přibližně ve výši 10 % zákonného rozmezí. Tím však žalovaný splnil jen jednu ze dvou podmínek pro ukládání úhrnných pokut při společném řízení. Druhá, nesplněná, podmínka spočívá v naplnění materiálního korektivu, tedy porovnání závažnosti jednotlivých skutků. Podle § 41 odst. 1 věty druhé zákona o přestupcích: „*Jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější.*“ To potvrzuje doktrína i judikatura Nejvyššího správního soudu např. v rozsudcích č. j. 7 As 293/2020-40 a 9 As 299/2019-43. To však žalovaný pominul a při výpočtu pokuty přistoupil ke kumulaci sankcí.
96. **Žalovaný** s tímto náhledem nesouhlasí – nepostupoval v duchu nepřípustné kumulační zásady, přičemž z judikatury citované žalobkyní podle jeho názoru nevyplývá, že by při aplikaci absorpční zásady nemohl správní orgán postupovat tak, že pro orientaci a porovnání jednotlivých přestupků vyčíslí pokuty, které by jinak za tyto přestupky uložil, rozhodovali by o nich samostatně. Nesouhlasí s aplikací judikatury, jak k ní přistupuje žalobkyně.
97. **Soud** připomíná, že k uplatnění absorpční zásady se správní soudy pravidelně vyjadřují. Především vyžadují individualizaci, adekvátní odůvodnění a koordinaci mezi následnými rozhodnutími či jejich zohlednění (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2023, č. j. 3 As 278/2022-40, bod 19; či ze dne 25. 7. 2024, č. j. 8 As 174/2023-34, bod 15). Podstata ukládání úhrnného trestu za souběh přestupků ve společném řízení spočívá v privilegované formě potrestání pachatele za přestupky spáchané před zahájením takového řízení (shodně § 88 odst. 3 zákona o přestupcích). Pachateli lze uložit pouze jeden trest téhož druhu, a to podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný. Trestání je v tomto případě ovládáno absorpční zásadou, v souladu s níž trestní sazba za nejprísněji přestupek pohlcuje sazby za přestupky mírnější (viz již rozsudky ze dne 22. 9. 2005, č. j. 6 As 57/2004-54, a ze dne 23. 9. 2005, č. j. 6 As 8/2005-66). Lze tedy shrnout, že při ukládání

úhrnné pokuty za více přestupků současně je správní orgán povinen postupovat za použití absorpční zásady, kdy za sbíhající se přestupky dochází k uložení jediného trestu, stanoveného v rámci zákonného rozmezí, jež se vztahuje na nejzávažnější z těchto přestupků. Stěžejní je povinnost správních orgánů náležitě odůvodnit, na základě jakých úvah dospěly k uložení výměře (úhrnné) sankce.

98. V nyní projednávané věci krajský soud předesílá, že tuto argumentaci žalobkyně neučinila předmětem rozkladu, proto nedala adekvátní příležitost správnímu orgánu na ni reagovat. Protože se však jedná o zásadu správního trestání, nemůže ji soud pominout. Současně nemůže žalobkyně očekávat stejně detailní reakci, jako kdyby tuto námitku nadnesla již v průběhu správního řízení. Každopádně soud si všímá, že už prvostupňové rozhodnutí upozornilo na skutečnost, že se jedná o vícečinný souběh nejstejnorodý, neboť žalobkyně se více skutky dopustila naplnění různých skutkových podstat přestupků. V této souvislosti také citovalo § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, mířící právě na zásadu absorpce. Rada se potom otevřeně zamýšlela nad žalobkyní v žalobě nastolenou otázkou, jak přistupovat k hodnocení situace, kdy mírněji trestný přestupek (dle zákona o ochraně spotřebitele) je obecně výrazně závažnější než přestupek trestný přísněji (dle energetického zákona). Upozornila v této souvislosti na nedostatečnou snahu zákonodárce při tvorbě energetického zákona rozlišit jednotlivé skutkové podstaty z hlediska jejich teoretické závažnosti. Dospěla k závěru, že v daném specifickém případě je možné pokutu stanovit s ohledem na přestupek, který výrazně svou závažností a rozsahem přesahuje ostatní, je-li zároveň korektivem zákonné rozmezí pokuty pro skutkovou podstatu tohoto přestupku. Tato podmínka dodržena byla, neboť tehdejší právní úprava [§ 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona ve znění účinném do 26. června 2022, § 91 odst. 15 písm. b) energetického zákona ve znění účinném od 27. června 2022] umožňovala uložit pokutu za dané přestupky až do výše do 50 000 000 Kč. Podstatné je, že i podle zákona o ochraně spotřebitele bylo možné uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč. Podle soudu tímto způsobem výpočtu pokuty nebylo porušeno žádné ustanovení zákona, rozhodovací činnosti správních soudů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2005, č. j. 6 As 57/2004-54, č. 772/2006 Sb. NSS) či materiální korektiv obsažený v absorpční zásadě. Pokuta byla uložena v zákonném rozmezí a úvaha správních orgánů o její výši nijak nevybočuje ze zákonných mezí. Nejedná se ani o likvidační pokutu.
99. Co se týče nepřípustné kumulace, kterou dovozuje žalobkyně, tak z jí citované judikatury se podává, že správní orgány si nebyly vědomy dříve vedeného přestupkového řízení, nebo jej nezohlednily. K tomu však v daném případě nedošlo, jak vyplývá ze společného řízení a výše predestřených úvah správního orgánu. Byť body 607-608 prvostupňového rozhodnutí mohou budít zdání matematického součtu, žalobkyní poukazovaná judikatura však takto transparentní postup nezapovídá. O jednotlivých přestupcích mluví správní orgán v kontextu všech ostatních přestupků dohromady a v kontextu § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Rada ERÚ si byla zásady absorpce vědoma a své úvahy na toto téma rozvinula na str. 74-77 napadeného rozhodnutí. V této souvislosti připomíná zdejší soud, že ukládání pokut za správní delikty podléhá volnému správnímu uvážení, tedy zákonem dovolené volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, která zákon dovoluje. Na rozdíl od posuzování otázek zákonnosti, jimiž se soud musí při posuzování správní věci k žalobní námitce zabývat, je oblast správní diskrece soudní kontrole prakticky uzavřena. Podrobit volné správní uvážení soudnímu přezkoumání lze jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze

tohoto uvážení anebo správní orgán volně uvážení zneužil. Soudní přezkum ukládání pokut se soustředí na to, zda správní orgán dostal těmito požadavkům. Správní soud nemá pravomoc vstupovat do role správního orgánu a vyhodnocení věci správním orgánem nahrazovat uvážením soudcovským (např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 2. 2024, č. j. 30 A 20/2022-34).

100. Na základě výše uvedeného soud uzavírá, že napadené rozhodnutí při rozhodování o výsledné sankci nepřekročilo zákonné meze ani meze správního uvážení. Danou námitku tedy považuje za neodůvodněnou, nespátřuje proto ani prostor pro moderaci výše pokuty.

VI. Závěr a náklady řízení

101. Soud tedy shledal námitky žalobkyně neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
102. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 3. března 2026

Zuzana Bystřická
předsedkyně senátu

v.z. Ľubomír Majerčík v.r.
člen senátu
(dle § 54 odst. 2 s. ř. s.)